

เพลี้ยแป้ง

Planococcus spp.

การก่อาณานิคม: ตัวเพลี้ยดูดกินน้ำเลี้ยง มักพบเป็นกลุ่มอยู่ตามใต้ใบ ใบอ่อน ยอดอ่อน กิ่ง รอบๆ ผล และแม้แต่รากแขนงใหญ่ๆ บริเวณที่ดินหลวม ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยมีลำตัวนิ่ม มีผงสีขาวปกคลุม เพลี้ยแป้งจะดูดน้ำเลี้ยงทำให้ใบเหลือง ตาดอกร่วง ผลร่วง มักมีราดำและมดร่วมด้วย

สาเหตุ

เพลี้ยแป้ง จะระบาดในช่วงแล้ง และมักระบาดรุนแรงในส่วนที่ใช้สารกำจัดแมลงมาก โดยเฉพาะสารพวกออกแกโนฟอสเฟตซึ่งฆ่าแมลงเกือบทุกชนิด นอกจากนี้มดยังมีส่วนสำคัญต่อการระบาดด้วย เนื่องจากมดช่วยปกป้องเพลี้ยแป้ง ฆ่าตัวห้ำของเพลี้ยและคอยทำความสะอาดโดยเก็บซากเพลี้ยที่ตายไปทิ้ง จึงต้องกำจัดมดก่อน

การป้องกันกำจัด

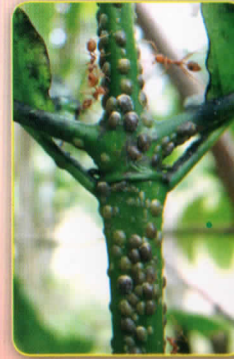
- พ่นสารคลอไพริฟอสรอบโคนต้นเพื่อฆ่ามด หรือใช้มาลาไอออนและคาบาริล อัตราที่ใช้ตามฉลากข้างกล่อง หรือใช้เหยื่อพิษล่อ
- ตัดแต่งกิ่งที่ระพื้นหรือกิ่งที่จรดกันระหว่างต้นออก ตัดแต่งกิ่งอย่าให้สวนร่มเกินไป
- ตัวง่าแมลงข้างปีกใสและแดนเบียนบางชนิดสามารถเข้าทำลายเพลี้ยแป้งได้ ดังนั้นควรลดการใช้สารเคมีและใช้เท่าที่จำเป็น

เพลี้ยหอย

Coccus viridis

การก่อาณานิคม: เพลี้ยดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบและต้น พบเป็นกลุ่มอยู่ที่เส้นกลางใบและปลายยอด มักมีราดำและมดอยู่ด้วย ทำให้การเติบโตของต้นกาแฟลดลง ถ้าเป็นมาก ใบอาจจะร่วง ต้นอ่อนแอ ผลผลิตลดลง

สาเหตุ

ตัวเพลี้ยขนาด 2-3 มม. ลำตัวนิ่ม สีเขียวอ่อน สีชมพู โดยจะดูดน้ำเลี้ยงจากต้นและถ่ายน้ำหวาน ทำให้เกิดราดำขึ้นและมดชอบมากินน้ำหวานนี้ ตัวเพลี้ยเต็มวัย 1 ตัว ในช่วงชีวิตสามารถให้ลูกได้ถึง 500 ตัว ไข่ฟักเป็นตัวภายในไม่กี่ชั่วโมง ระยะตัวอ่อนนาน 4-6 สัปดาห์ ตัวเต็มวัยมีอายุ 2-5 เดือน

การป้องกันกำจัด

- เริ่มกำจัดแต่เนิ่นๆ เมื่อเริ่มระบาดจะได้ผลดี
- คอยรดกิ่งแขนงที่ไม่ต้องการออก ไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของเพลี้ย
- แมลงหางหนีบ แมลงปอ ตั๊กแตนตำข้าว ตัวง่าและแมลงข้างปีกใสสามารถเข้าทำลายเพลี้ยหอยได้ ดังนั้นควรลดการใช้สารเคมีและใช้เท่าที่จำเป็น
- ใช้ยาเส้นกลั่น 1 กก. ใส่ น้ำ 2 ลิตร แช่ค้างไว้ 2 คืน เอาใบยาออก เดิมผงซักฟอก ½ กก. และเติมน้ำจนได้ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุกสัปดาห์จนกระทั่งหาย หรือใช้น้ำยาล้างจานผสมน้ำอัตรา 1 : 4 ฉีดพ่นยอดกาแฟที่มีการระบาด

จัดทำโดย :

- ดร.สุรรัตน์ ปัญญาโตนะ
- น.ส.ปานทิพย์ นพินวงศ์
- นายสุรชัย เลี้ยวเจียง

พิมพ์ครั้งที่ : 1 ปี 2554 จำนวน 4,000 แผ่น

ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร ต.วิสัยใต้ อ.สวี จ.ชุมพร 86130
โทร: 077-556 073 โทรสาร: 077-556 026

แมลงศัตรูกาแฟ

โครงการปรับปรุงโครงสร้างสินค้ากาแฟแบบครบวงจร
กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
และลดต้นทุนการผลิต

ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร
สถาบันวิจัยพืชสวน
กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แมลงศัตรูกาแฟ

หนอนเจาะต้นกาแฟสีแดง *Zeuzera coffeae*

การทำลาย: หนอนเจาะกิ่งหรือกิ่งหลัก ทำให้เปราะ หักง่าย ถ้าต้นยังเล็กอาจตายได้ เมื่อผ่ากิ่งจะพบตัวขนาดยาว 2-3 ซม.

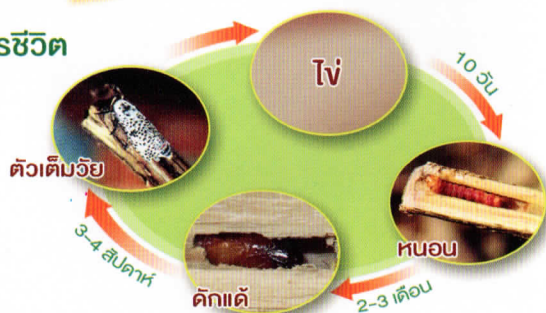
ข้อสังเกต

- ตัวหนอนสีชมพูแดงถึงน้ำตาล มักมีวงสีเหลืองที่ส่วนหัว
- มูลของหนอนที่ถ่ายออกมาเป็นขุยสีน้ำตาลแดงหรือสีเหลืองพบบริเวณรูเจาะหรือโคนกิ่ง
- รูที่หนอนเจาะจะกลม

สาเหตุ

- ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน สีขาวอมเทา ปีกหน้ามีจุดดำเล็กๆ เต็มไปหมด มีจุดใหญ่บนอยู่เป็นทีๆ
- วางไข่รูปรี สีน้ำตาลเหลือง เป็นกลุ่มบนกิ่งอ่อนและตาของกาแฟ พอไข่ฟักเป็นตัวหนอนจะเจาะเข้ากิ่งและอยู่ในกิ่งจนเป็นดักแด้สีน้ำตาลแดง

วงจรชีวิต

การป้องกันกำจัด

- ตัดกิ่งที่มีหนอนออกแล้วทำการเผาทำลาย
- หมั่นตรวจจุดต้นกาแฟ ขา โกลี ลิ่นจี ฝ้าย ส้ม ลองกอง สัก และไม้ป่าอื่นๆ ซึ่งเป็นพืชอาศัยของแมลงชนิดนี้ ถ้าพบกิ่งที่มีไข่หรือหนอน เก็บเผาทำลาย
- นก แตนเบียน และด้วงแตนตำข้าวเข้าทำลายขณะหนอนฟักออกจากไข่ได้ดี ดังนั้นควรลดการใช้สารเคมีและใช้เท่าที่จำเป็น

มอดเจาะกิ่งกาแฟ *Xylosandrus compactus*

การทำลาย: ตัวมอดเจาะกิ่งแขนง กิ่งย่อย และกิ่งขนาดเล็ก (เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-2 ซม.) ทำให้กิ่งส่วนที่เหนือรอยเจาะเหี่ยวและแห้งตาย

ข้อสังเกต

- เมื่อผ่าดูกิ่งจะเห็นโพรงเล็กๆ มากมาย มีทั้งตัวหนอน สีขาว และตัวดักแด้
- ในโพรงมักมีเส้นใยราอยู่ด้วย

สาเหตุ

ตัวมอดมีสีน้ำตาลจนถึงดำขนาดเล็ก ลำตัวยาว 1.5-1.8 มม. เจาะเข้าไปในกิ่งแล้ววางไข่และบุผนังโพรงด้วยเส้นใยราเพื่อไว้เลี้ยงตัวหนอน ระบาดช่วงหน้าฝนและลดลงในช่วงแล้ง

วงจรชีวิต

การป้องกันกำจัด

- ตัดกิ่งที่มีมอดเจาะ นำไปเผาทำลาย ควรตัดต่ำกว่ารอยเจาะ 5-8 ซม. และทำทันทีเมื่อพบกิ่งเริ่มเหี่ยว
- ตัดกิ่งแขนงที่ไม่ต้องการทิ้งโดยเฉพาะก่อนเข้าหน้าแล้ง
- อย่าให้สวนร่มเกินไป เพราะทำให้มีความชื้นสูง เป็นการส่งเสริมการเติบโตของราที่เป็นอาหารของตัวหนอน
- ฉีดพ่นด้วยสารกำจัดแมลงดีคลอรีนผสมกับสารป้องกันกำจัดเชื้อรา

มอดเจาะพลาแก *Hypothenemus hampei*

การทำลาย: ตัวมอดเจาะที่กินผลกาแฟ เป็นรูกลมเห็นชัด เมื่อผ่าผลออกดูจะพบหนอน ดักแด้และตัวเต็มวัย ผลที่มอดเจาะอาจจะร่วง สร้างความเสียหายทั้งในระยะผลอ่อน ผลสุกและในโรงเก็บเมล็ด

สาเหตุ

ตัวมอดมีสีน้ำตาลเข้ม ขนาด 1-2 มม. เจาะผลเพื่อเข้าไปวางไข่ครั้งละ 15-20 ฟอง ในผลที่เมล็ดเริ่มแข็ง ไข่ฟักเป็นตัวหนอนจนเข้าดักแด้ในโพรงนั้น ตัวเต็มวัยสามารถวางไข่ได้หลายครั้ง

วงจรชีวิต

วงจรชีวิต 1 รุ่น 19-33 วัน ตัวเต็มวัยจะวางไข่ในผลสุกบนต้นหรือที่หล่นตามพื้น ซึ่งตัวเต็มวัยนี้มีชีวิตได้นานอาจถึง 5 เดือน และสามารถเจาะกินผลอ่อนเพื่อดำรงชีวิตได้

การป้องกันกำจัด

- รูดผลให้หมดต้นเมื่อเก็บเกี่ยวผลรุ่นสุดท้าย และตรวจเก็บผลอ่อน ผลดิบบนต้น และผลหล่นตามพื้นดินอีกครั้ง นำไปเผาทำลาย เพื่อไม่ให้มอดอาศัยในช่วงแล้ง **ช่วยลดการระบาดได้ดีที่สุด**
- ตัดแต่งให้ต้นโปร่ง ไม่สูง จะได้เก็บผลได้ทุกผล
- ทำกับดักล่อตัวมอด ใช้เมธิลแอลกอฮอล์ผสมกับเอทิลแอลกอฮอล์ อัตรา 1:1 เป็นสารล่อ ทำเป็นกับดักใส่ไว้ในขวดแขวนไว้บนต้นกาแฟ หมั่นเติมสารล่อ น้ำในขวดและทำความสะอาดขวดทุกเดือน
- ควรใช้กระสอบใหม่ ถ้าเป็นกระสอบเก่าก่อนนำมาใช้ควรอบด้วยสารกำจัดแมลง
- ก่อนเก็บเมล็ด ต้องตากให้แห้ง ความชื้นไม่เกิน 12%

